

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . . . 50 K Felévre . . . . . 220 K
 Negyedévre . . . . . 110 K Egész évre . . . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
 INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

OLASZ TESTVÉREINK, EMLÉKEZZETEK!

GARIBALDI mondta a marsalai halhatatlan ezer hősi haloitainak temetésén:

„Ha az olaszok valaha megfeledkeznének arról, hogy mivel tartoznak a magyaroknak az olasz csatatereken értünk kiöntött vérükért, hálátlanságunkon elképedne a világ!”

Világosságot!

Megint tele van a levegő suttogással, lapangó gyanúsítással, félig kimondott váddal. Egyik miniszter, a nemzetgyűlés legnagyobb pártjának vezére hosszú ideig olyan embert tartott maga mellett, legbizalmasabb közelségében, akiről kiderült, hogy egész sorozatát követte el a büntetendő cselekményeknek.

S nemcsak az a bűne, hogy bizalmi állását önös magánérdekének jogtalan módon állította szolgálatába, hanem bűnös manipulációjával érzékeny kárt okozott az ellátatlanok milliói seregének, mert elősegítette a buzának külföldre juttatását és így hozzájárult az itthoni kenyérnek már amúgy is elviselhetetlen drágulásához.

Miatta és cinkostársai miatt most száz- ezrek és milliók koplalnak, mert az ország lakosságának éhes szájai elől vonták el a kenyeret, hogy zsebüket illetéktelen haszonnal, kijárási díjjal tömjék meg.

Természetesnek kell találnunk, ha minden ép erkölcsi érzékű ember hangos szóval követeli az egész piszkos ügy teljes földerítését és a bűnösök legszigorubb megbüntetését.

S mégis mit látunk?

Az ügyet egyesek igyekeznek tisztán politikai természetűnek tüntetni fel, sőt belőle pártkérdést csinálni.

Nem, uraim, ez többé már nem pártkérdés.

Ezt nem lehet szavazattal, bizalmi nyilatkozattal elintézni.

Aki saját pártja ellen vét, aki a párthűséget szegi meg, a felett ám ítélkezzék a párt. A bünt azonban nem a párt ellen, hanem az egész ország ellen követték el. Bíró tehát csak az egész ország, az ország közvéleménye lehet.

És ha ennek a botrányos ügynek politikai vonatkozása van, akkor ebből bennünket az érdekel elsősorban, hogy alkalmas arra, hogy a keresztyén és nemzeti alapon való megújulás ellenségei ismét úgy mutathassanak rá, mint a „keresztény-rezsim” velejárájára. Pedig ezek a visszaélések, ha megtörténnek, a keresztyén irányzat *dacra* fordulnak elő.

A keresztyén nemzeti irányzat jövője is megköveteli, hogy a visszaéléseket ne igyekezzenek eltussolni, hanem az igazság erős reflektorával vetítsenek rá átható világosságot.

Ne engedjünk esetleges kicsinyes és muló párttaktikai érdekből mocskot ejteni arra az egész politikai irányzatra, mely egyedül teremteti meg a megújodott Magyarországot.

A kiviteli visszaélések botránya

Budapest, szept. 13. A kisgazdapárt erősen készül a holnapi értekezletre. A párt képviselő tagjait sürgönyileg hívták Budapestre és így a holnapi értekezleten a tagok legnagyobb része meg is jelenik.

A párt — mint mondják — lelkesen fog tüntetni *Nagyatádi Szabó* miniszter és *Mayer János* mellett. Biztosítani fogja őket bizalmáról és határozatot fog hozni, hogy vezéreit továbbra is támogatja. Ugyanezen az ülésen azonban többet követelni fogják azt is, hogy hozzák nyilvánosságra azoknak a névsorát, akik engedélyt kértek és kaptak és azokat a képviselőket is, akik ilyen ügyekben kijártak. Tiszta akarják ezen az ülésen a pártkassza kérdését és más, a kiviteli engedélyek ügyével kapcsolatos kérdéseket is.

Mint politikai körökben hirtelre jár, az a szándék, hogy a 22-én összeülő nemzetgyűlést elnapolják. Ezzel szemben az ellenzék és a Friedrich-párt, de ma már a keresztyén párt igen tekintélyes része is kifejezte azt a kerelmét, hogy ne napolják el a Házat, hanem engedjenek szabad folyást a most felmerült fontos ügyek bírálatának, mert ez csak tisztítólag és tisztázólag hathat.

A 22-iki ülésen fog elhangzani a *Rukovszky István* interpellációja is a kiviteli engedélyek dolgában.

Más forrásból viszont a következő hírt kapjuk

Budapest, szept. 13. A lapok híreket közöltek arról, hogy *Nagyatádi Szabó István* földmivélsügyi miniszter már fel is ajánlotta lemondását, azonban nem fogadták el. Beavatott forrásból közlik, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Nagyatádi Szabó István nem ajánlotta fel lemondását és azon a miniszteri megbeszélésen amelyet arról a tárgyról tartottak, egyáltalában

ez szóba sem került. Az értekezleten a földmivélsügyi miniszter csupán azt fejtette ki, hogy ő a maga jóhiszeműségében nem tehet arról, hogy egy tisztviselő, akiben bizott, visszaélt a bizalmával.

Budapest, szept. 13. A kiviteli panamak ügye egyre nagyobb hullámokat vet és ma már kétségtelen, hogy politikai következményei is lesznek. *Nagyatádi Szabó István* miniszter felajánlotta ugyan lemondását, minisztertársai azonban nem vették tudomásul. *Mayer János* államtitkár azonban tegnap kijelentette a kisgazdapártban, hogy a minisztert nagyon elkedvetlenítette a panamak sorozata, amelyet bizalmával visszaélve követtek el.

A keresztyénpárt szintén foglalkozik a kérdéssel. Tegnap este bizalmas értekezlet volt a pártkörben. A keresztyénpártnak az értekezleten résztvevő egyik vezetője a tárgyalásról a következőket mondotta:

— Tegnap esti értekezletünkön a kiviteli visszaélések kérdésével foglalkoztunk. Pozitív megállapodásokra azonban nem jutottunk, mert a rendelkezésre álló adatok elégtelenek arra, hogy az ügyben tisztán lássunk.

Annyit azonban már megállapítottunk, hogy az egész ügynek két oldala van. Az egyik büntetőjogi, amely a megtorlással foglalkozik, a másik politikai, amelynek azzal a ténnyel kell számolnia, hogy ezek a kiviteli visszaélések súlyos politikai következményekkel is járnak, amennyiben a drágaságot nagyban elősegítették.

Minket a visszaéléseknek éppen ez a politikai oldala érdekel. Tegnap nem jutottunk semmiféle pozitív elhatározásra, csak a lehetőségeket beszéltük meg. Mihelyt azonban az ügy tisztázva lesz, levonjuk a szükséges következtetéseket.

Döntésre kerül Nyugatmagyarország sorsa

Cseh jegyzék az antanthoz

Prága, szept. 13. A cseh köztársaság nevében *Benes dr külügyminiszter* tegnap délelőtti jegyzéket intézett a nagykövetek értekezletéhez a nyugatmagyarországi események tárgyában.

A jegyzék, amelyet haladéktalanul megküldöttek valamennyi nagyhatalom képviselőjének, megállapítja, hogy Nyugatmagyarországon komoly események játszódnak le. A cseh kormány teljesen elvi-elhetetlennek tartja az ottani helyzetet és veszélyben látja a békeszerződés határozaait. Megállapítja, hogy többé-kevésbé lényegtelen eseményekből szoktak kifejlődni a döntő jelentőségű valóságok és azt mondja, hogy minden eszközzel végre kell hajtani a nyugatmagyarországi kérdés megoldását. (MTI.)

Cáfolják az olasz fegyveres beavatkozást

Róma, szept. 13. A „Popolo Romano”, amely a kormány félhivatalos lapja, cáfolja azt a hírt, hogy Olaszország a nyugatmagyarországi események miatt fegyveres beavatkozásra készült. Intervencióról csak akkor lehetne szó, ha az a szövetségesekkel egyetértőleg történnék meg.

Oszták visszhang a magyar válaszjegyzékre

Bécs, szept. 13. A ma reggeli bécsi lapok behatóan foglalkoznak a magyar kormány válaszjegyzékével. A „Neue Freie Presse” jóindulattal ir a kérdéssel, azonban több lap erősen támadja a magyar kormányt és a nyugatmagyarországi kérdésben súlyos szerződés-szegést lát. A „Neue Freie Presse” a következőket fűzi állásfoglalásához!

A választjegyzék azt a benyomást kelti, mintha a magyar kormány teljesíteni szándékozna a köteleességét, azonban még most sem oszlatták el azokat az aggodalmakat, amelyek a legutóbbi eseményekből kifolyólag származtak.

A magyar kormány kész folytatni Nyugatmagyarország kiűritését. Az új tárgyalásokra vonatkozó indítvány azt jelenti, hogy ismét halasztást akar kapni. A közlemény megjegyzi, hogy mindkét államnak érdeke, hogy az átadás mielőbb már megtörténjen, Ausztria és Magyarország között a jóviszony lépjen életbe és együtt haladjanak az újjáépítés munkájában.

Hegedüs Pál

a legfőbb karhatalmi parancsnok

A magyar kormány Hegedüs Pál altábornagyot Sopronba küldötte. Az altábornagy további intézkedésig ott marad, hogy a Nyugatmagyarországon levő karhatalmak felett a legfőbb felügyeleti és irányítási jogot gyakorolja és a magyar kormányának a rend fenntartására irányuló szándékát feltétlenül érvényre juttassa.

Lemondott az osztrák tartományi főnök

Bécs, szept. 13. A „Mittags Journal” jelenti: Davy osztrák tartományi főnök közvetlenül a legutóbbi események után, amelyek Nyugatmagyarország teljes kiűritésére vezettek, hír szerint benyújtotta Schöber kancellárnak lemondását, amelyhez annak ellenére, hogy az osztrák kormány épenséggel nem hajlandó ohez hozzájárulni, feltétlenül ragaszkodik.

Hogy irnak a francia lapok?

Páris, szept. 13. A szövetségesek új jegyzéket adtak át a párisi magyar követnek, amelyben szankciókkal fenyegetőznek arra az esetre, ha Nyugatmagyarország átadását el nem intézik a legközelebbi időn belül.

A „Temps” Budapestről keltezték táviratban közli a legutóbbi eseményeket és beszámol a magyarbarát lakosság tüntetéséről.

Az „Action Française” azt írja, hogy Ausztria képtelen a legkisebb erőfeszítésre is. A mostani helyzetet a kisantant diplomáciája arra akarja felhasználni, hogy a hön öhajtott korridor tervét megvalósítsa. Az a véleménye, hogy francia és olasz csapatokkal kell helyreállítani a rendet Nyugatmagyarországon.

Felkelők a bécsi törvényszék előtt

Bécs, szept. 13. (Bud. Tud.) Wienerneustadtban annak idején 49 egyént kémkedés, hazaárulás, rablás és gyilkosság kísérlete címén a bécsi törvényszékre szállították be. Ezek között volt dr. Egan is. Most beveződtek a kihallgatások, amelyeknek eredményeképpen harmincat elbocsájtottak, illetve internálás végett a rendőrségnek adták át, míg 19 gyanúsított ellen, ezek között dr. Egan ellen is folytatják az eljárást. A bécsi törvényszéken nyugatmagyarországi tanács alakult, amely elsősorban azt fogja eldönteni, vajjon a vádlottak a tett elkövetése idején nem voltak-e külföldieknek tekintendők.

Osztrák előnyomulás

Sopron, szept. 13. (MTI) Megbízható forrás szerint a soproni tábornoki bizottság a Bécsben folytatott tárgyalás eredményeképpen hozzájárult ahhoz, hogy az osztrák Reichswehr Mosonmegyében az eredeti országhatártól 3 kilométernyire keletre előnyomulhasson.

Ugyancsak az antant tábornoki bizottsága engedélye alapján Reichswehr csapatok szállottak meg Lorton, Hornstein, Stinkenbrun, Zillingsdorf, Pöding és Savanyukut községeket. Ezen új vonal és a magyar csendőrség által megszállva tartott „A” zóna határvonala közötti terület azonban még mindig üres. Ebben a zónában jelenleg semmiféle zavarok nincsenek.

A nagyköveti konferencia

Bécs, szept. 13. (Bud. Tud.) Az antant választ a magyar jegyzékre a hét végére várják. Ez idő szerint a soproni szövetségesközi bizottság és a magyar kormány között tárgyalások vannak folyamatban arról, hogy új módokat dolgozzanak ki Nyugatmagyarország

átadására. Az antant válaszában a fősúlyt valószínűleg a felelősség kérdéssére fogja helyezni. Ez már a párisi magyar követnek vasárnap átadott memorandumban is megtörtént, ez a memorandum azonban keresztezte a magyar választjegyzéket. A nagyköveti konferencia teljes ülése, amelyen a nyugatmagyarországi kérdés kerül szóba, hír szerint már holnap lesz.

Gyors lefolyású lesz a tárgyalás

Bécs, szept. 13. (MTI) Az „Abend” írja: Itteni hivatalos körökben azon a nézetet vannak, hogy Nyugatmagyarország ügyében a tárgyalások igen gyorsan, talán már holnap eredményre vezetnek. A lap szerint az osztrák kormány optimista szemmel itéli meg a helyzetet. Politikai körökben ma arról is beszéltek, hogy a nyugatmagyarországi vármegyék ügye egyáltalában nem áll olyan kedvezően, mint ahogy azt a hivatalnokok és diplomaták vélik.

Kommunisták készülődései

Sopron, szept. 13. (MTI) Feltétlenül megbízható híradás szerint az Ausztriába szökött kommunista Faragó alezredes, aki Bécs-újhelyben Magyarországból szökött kommunistákból és egyéb csöcselékből mintegy 1200 főből álló légiót szervezett, zászlóaljával fűtött vonattal Wienerneustadt pályaudvarán indulásra készen áll. A kommunista legénység teljesen fel van fegyverezve.

Bucsuznak a községi jegyzők

Budapest, szept. 13. A Sopronvármegyei Jegyzők Egyesülete a napokban bucsuzott a nyugati végektől. Közel 100 jegyző jelent meg a vármegyeházán. Guzmics Gusztáv elnök megható visszaemlékezése után Gévy Wolff Lajos bucsuzott a jegyzőktől. Az elszakadók nevében Csekő Nándor lajtajfalusi jegyző adott kifejezést érzelmének. Az utolsó szomorú közgyűlés a Himnusszal ért véget.

Az augusztusi termésjelentés

Hajdu vármegye közigazgatási bizottságának ülése

Hajduvármegye közigazgatási bizottsága legutóbb tartott ülésén Buchwein Lajos gazdasági főfelügyelő Hajduvármegye mezőgazdaságának augusztus havi állapotáról a beérkezett tudósítások alapján a következőket jelentette.

Az időjárás egész augusztus hó folyamán állandóan száraz meleg volt, igen nagy hősséggel, elannyira, hogy egyes napokon a hőmérő 40 C°-okig is felemelkedett. Az éjjeli lehülés nem volt számottevő.

A harmat képződést az éjjelek nagy melege gátolta. Kiadósabb eső csak a hónap utolsó hetében volt, amely rendkívül jó hatással volt az eltikkadt és nagyjából száradásnak indult növényzetre.

A hosszantartó száraz meleg időjárás a gabonaművek betakarítására és a cséplési munkálatok végzésére kedvező volt.

A tengerire, burgonyára nézve azonban helyenként katasztrófaiássá vált, mivel a nagy hőssé miatt a korai vetésű tengeri idő előtt elszáradt, nem hozott elegendő csövet, sok száradt maradt és emellett a szemképződés nem volt teljes. A burgonya indái pedig elszáradtak, gumója fejletlen apró maradt.

A takarmány és cukorrépa általában gyenge, ahol azonban mélyített gézeké szántásba volt vetve és ezáltal a szárazságot jobban kiállotta, jó közepes a termés kilátás, amely a legutóbbi esők folytán felüdült és még sokat javulhat.

Az aratás és hordás mindenütt befejezést nyert, a cséplés befejezés előtt áll.

A termés minősége kitűnő. Hektoliter sulya a búzánál 78-83, rozsnál 72-78, árpánál 62-66, zabnál 40-46 kilogramm.

A remélhető termés eredmények a gazdasági tudósítók jelentése és az országos statisztikai hivatal adatainak alapján kiszámítva a múlt évi termés eredményekkel szemben nem biztosítanak oly hozamot, amint azt remélni lehetett volna, aminek oka az, hogy a tavaszi kalászosok és kapások termése nem sikerült.

Az átlagtermés katasztrális holdanként búzából 5 métermázsza, rozsból 4.2 métermázsza, árpából 3.9, zabból 3.6, tengeriből 4, burgonyából 12-18 métermázsza.

A legelők elsültek, a réteken gyenge sarju-

Huszár Károly hazajött

Budapest, szept. 13. (Magyar Kurir.) Huszár Károly volt miniszterelnök nemzetgyűlési képviselő ma érkezett haza Budapestre több hetes németországi utjáról. A volt miniszterelnök este már látogatást tett a pártban, ahol nagy érdeklődéssel vették körül.

Magyarország a népszövetségben

Bécs, szept. 13. A „Neue Freie Presse” Genfből kapott távirata közli, hogy Magyarország a népszövetségbe való felvétele befejezett tény. Ennek tulajdonítható, hogy Benes külügyminiszter hirtelen elutazott Genfből.

Tudvalevő, hogy Csehország ellenezte leginkább Magyarország felvételét. Jugoszlávia és Románia oppozíciója Magyarország felvétele ellen nem olyan erős és két állam valószínűleg csak a szavazástól fog tartózkodni, ha a felvétel ügyében döntésre kerül a sor.

Zürich, szept. 13. (Bud. Tud.) Genfből jelenti, hogy Magyarországnak a népszövetségbe való felvétele hír szerint küszöbön áll. Az ellenzék azonban változatlanul igen erős. Különösen Cseh-Szlovákia és Románia tiltakoznak erősen ellene.

Hegedüs nem mond le

Budapest, szept. 13. Azt a hírt, amely szerint Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter a lemondás gondolatával foglalkoznak, ma illetékes helyen a meghatározottabban megcáfolták.

Tengerészmisszió Szegeden

Szeged, szeptember 13. Az antant haditengerészeti ellenőrző bizottság, melynek tagja két olasz és egy angol tengerésztiszt, Szegedre érkezett.

termés volt, amely nagyjából lekaszáltatott.

A szőlők fejlődése a nagy hőssé következtében visszamaradt, a később beállott hűvös és esős időjárás a bogycépződésre jótékonyan hatott. Közepes termés várható általában ugy minőség, mint mennyiség tekintetében.

A borárak emelkedők. Mustért literenként 22-24 koronát ajánlanak, de kötést még alig eszközöltek.

A repce vetése a hosszantartó szárazság miatt kissé megkésett és csak a legutóbbi esőzések után indult meg teljes erővel. Egyes helyeken az esőelőtti vetések szépen kikeltek.

Bab, borsó, lencse, búkköny gyenge, közepes termést adott. A kerti vetemények a hosszantartó szárazság folytán nagyon sokat szenvedtek és nagyrésztben elsültek. A káposzta fejlődése is visszamaradt, melynek borulását az utóbbi esők nagyon előmozdították.

A dohány törése befejezéshez közeledik. A hosszú szárazság miatt már ültetéskor hiányosan állott be, rosszul eredt meg, ritka maradt, levelei a legtöbb helyen aprók maradtak. Általában gyenge termésre van kilátás.

A bizottság a bejelentést tudomásul vette.

Héjjas Iván támadja a kormányt.

Kecskemét, szept. 13. (Magyar Kurir.) Héjjas Iván, miután kormányintézkedésre elhagyta Nyugatmagyarországot és visszatért Kecskemétre, tegnap délelőtt a városháza dísztermében előadást tartott, amelyen ismertette a nyugatmagyarországi ellenállási mozgalmat.

Kecskemét, szept. 13. (MTI) Héjjas Iván Kecskemét város közgyűlésén beszédet mondott amelyben kitért nyugatmagyarországi szereplésére és erős támadást intézett a kormány ellen amiért őt nyugatmagyarországi terve kivételében minden áron megakadályozni igyekezett. A kormány — mondotta Héjjas — Nyugatmagyarország hathatós védelmét elmulasztja és lehetetlenné teszi, hogy a felkelők hazafias ellenállást és működést fejtsenek ki. Kész örömmel sietett a szabadságharcot folytató magyarok segítségére, de ebben őt a kormány megakadályozta.

NAPI HIREK

— **A rendőrfőkapitány Budapesten.** Sággy Lajos rendőrfőtanácsos, a debreceni rendőrkapitányság vezetője hivatalos ügyben hétfőn este Budapestre utazott. A főkapitány csak pénteken érkezik vissza a fővárosból.

— **A debreceni vendéglős-kongresszusra** ma érkeznek a vendégek egy a fővárosból, mint az ország minden városából. Jelen lesznek nagy számban a baranyai és illetve pécsi kartársak is, míg az Országos Ipartestület Szövetségét Pálffy Dániel nemzetgyűlési képviselő fogja képviselni. Ugyancsak jelen lesz ezen testület részéről Dobsa igazgató, míg dr. Soltész Adolf az Országos Iparkamarai Szövetség megbízásából érkezik a nagygyűlésre. Ugyancsak a budapestiekkel este 8 órakor érkezik dr. Petrik Béla iparhatósági biztos, míg Milotay István debreceni nemzetgyűlési képviselő kimentette magát. Este fél 8-kor ismerkedési estély lesz, míg holnap, szerdán gyűlés után 250 terítéki bankett lesz a Bika-szálloda dísztermében. Ugy a vendégek, mint a helyi rendezőség Debrecen sz. kir. város színeit feltüntető jelvényekkel lesznek ellátva.

— **Az adózás augusztus havában.** Lunczy Gyula pénzügyigazgató Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülésén bejelentette, hogy az adópénztárba augusztus havában egyenes adóban 3,203.282 korona, hadmentességi díjban 3290 korona, jövedelem adóban 107.092 korona, bélyegjövődékben 354.672 korona, hadinyereségadóban 58.823 korona, forgalmiadó és jogilletékben 409.064 korona, dohányjövődék 3,004.277 korona, fogyasztási- és italadóban 206.887 korona folyt be. A közigazgatási bizottság a bejelentést tudomásul vette. Az adózás általában a legrendesebben folyik.

— **Beiratkozás az államszámviteltanra.** A debreceni egyetem jog- és államtudományi karán a beiratkozások az államszámviteltanra már megkezdődtek. Félévi tandíj 100 korona. Beiratkozhatnak mindazok a férfi vagy nő hallgatók, kik legalább négy középiskolát végeztek. Közelebbi felvilágosításokat a jogkari dékáni hivatal ad.

— **Gazdasági altiszti tanfolyam** megkezdődik folyó hó 15-én a gazdasági rokkantiskolában E tanfolyamra rokkantakat felvesz a Hadigondozó Népiroda. (Szent Anna-u. 12. sz.)

— **A forgalmi adó átalányfizetése.** A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara foglalkozott az általános forgalmi adó kérdésével és kimondotta, hogy a pénzügyminiszternél sürgősen fogja az átalány fizetési rendszernek a kiskeresztencsiak részére való sürgős megállapítását és a szeptemből elseje előtt történt üzletek értékének az általános forgalmi adó alól való mentesítését.

— **A megye állategészségügye.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülésén Tauttanni József állategészségügyi h. felügyelő a megye augusztus havi állategészségügyi viszonyairól a következőket jelentette:

Augusztus havában Hajdúvármegye állategészségügyi állapota kedvezőtlen volt. Fellépett a lépfene Hajdúhadházon és Hajdúszoboszlón, míg megszűnt. Egyeken és Tiszacsegén. A veszettség fellépett Tiszacsegén, a szájfájás B.-ujvároson, Tégláson, H.-nánáson, H.-hadházon, H.-szováton, H.-dorogon és Püspök-ladányban, megszűnt Földesen és Hajdúszoboszlón. Fellépett a sercegő üszök Hajdúnánáson. Megszűnt a sertésvész H.-dorogon, H.-szováton, H.-nánáson, a sercegő üszök Püspök-ladányban. Augusztus végével a vármegye területén fertőzve maradt lépfenével 1, veszettséggel 4, takonykórral 2, ragadós szájfájással 9, rühkórral 6, sertésorbáncsal 1, sertésvészszel 10 község.

Az állatszállítás ismét élénk volt. Elszállított a megye területéről 306 szarvasmarha, 200 juh, 960 hizott sertés legnagyobb részt vasuton Budapestre a zárt sertésvásárra. Ezen felül az alispáni hivatal által kiállított engedély alapján 140 darab sertést a debreceni közbiztonsági hajtottak fel.

A bizottság a jelentést tudomásul vette.

— **Uj iparengedélyek.** A városi tanács a következő új iparengedélyeket adta ki az alábbi irt díjak kiszabása mellett: Kövessei Lajos fuvaros 200 kor., Jurovics Ábrahám használt ékszer- és régiség kereskedés 2000 korona, Grünfeld Mórné kékvíz gyártás és árusítás 1000 korona, Kovács Albertné férfi fehérneműek kereskedése 200 korona, Iványi János férfiszabó 300 korona, Osváth Sándor gubasipar 200 korona, öz. Szabó József saját készítésű új ruhaneműek árusítása 300 korona.

— **Eihalasztott sorsjáték.** A szociális Missziótársulat nyereménytárgyainak jótékony célú kisorsolása f. évi szeptember hó 14-ike helyett december hó első felében, annak idején közzéteendő napon fog megtartatni.

— **Lopják a szőlőt.** Dr. Tasnádi Kordoss Endre ügyvéd tegnap délelőtti feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek a Buday Ezsaiás-utcán levő szőlőskertjéből a szőlőt lopják. A rendőrség nyomozza a szőlőtolvajokat.

— **Dr. SZILÁGYI IMRE magán hegedű-oktatását megkezdte.** Tanítványok jelentkezését elfogadja délelőtti órákban, Piac utca 10. szám, I. emelet

— **Vihar Budapest felett.** Mára meg lehetett állapítani, hogy az a mindössze négy percig tartott vihar, ami hétfőn délután 6 órakor a főváros felett elszángulodott, tetemes károkat okozott. Bódékat, kerítéseket feldöntött, ablakokat tört, a városligeti fővárosi pavillon kupuláját lesodorta a szél. Az anyagi károkon kívül nagyobb szerencsétlenséget nem okozott a rövid orkán, de azért a mentőknek is akadt dolguk, akik több könnyebb sérülésnél nyújtottak segítséget.

— **Megindul a borkivitel.** Budapestről jelentik: Hollandiába és Angliába nagyobb mennyiségű bort exportálunk. A valutáris differenciák miatt Ausztriába csak igen kismennyiségű bort fognak kiszállítani.

— **Zsidók a budapesti egyetemeken.** Az Est szerint az orvosi karra 50, a műegyetemre 63 zsidó hallgatót vesznek fel.

Ásatás a herpályi Földváron

Bölnyszarvból készült szerszámok - Óskori aranycsüngő-lelet a Déry-muzeumnak

Zoltai Lajos, Debrecen város muzeumának fáradhatatlan régiségtári őre az elmúlt héten Déry Frigyes költségén a Berettyóújfaluhoz tartozó Herpály-pusztán ásatott, az ottani Földvár nevű nagy dombon.

A herpályi Földvár egy külső alakjára, mint belső összetételére nézve teljesen elűt a nagy magyar alföldön sűrűn előforduló kör-alakú halmoktól. Emezek az ősi és a népvándorlasi korból származó síremlékek; a herpályi Földvár pedig a hazánk területén 3500—4000 évvel ezelőtt élt ősnépek hosszú ideig tartó megtelepülése következtében keletkezett ovális alakú kipuposodása, feldomborodása a környező alluvialis talajnak. A herpályi Földvár az ott szeszélyesen kanyargó, egykor halakkal bővelkedő ér partján vert legelső tűzhelyek és putrik romjai fölött épült későbbi primitív lakások omladékaiból és konyhahulladékaiból származott rétegek tarka sorozata.

E helyen a legelső település a kőkorszakban történt, amikor még őserdőség borította a Berettyó mindkét oldalát, mert 3-20 méter mélységben bölnyszarvakat találtak. A szarvas pedig akkor is, mikor az ősember már a bronz-kultúra idejében, elhagyta ezt az ősi telepet, nagy számmal élhetett a környéken. A legtöbb szerszám, amit ásóink felvetettek, szarvas agancsából készült: az ásó őse, egy olyan eszköz, amely megkímélte a primitív embert attól, hogy saját körmeivel vájjon gödört a földbe; a balta és a kalapács; a lyukasztóknak, árnaknak, furóknak válfajai; a véső; sőt némely ékszer és amulett is. Aránylag kevés szerszám került elő, eltekintve a zuzó, törő, simító kővektől. A felsőbb rétegekben megjelenik elvéve a réz- és bronz szerszám és ékszer is az arany mellett, melyből egy jellemző alaku súlyos arany csüngő jutott a debreceni Déry-muzeum birtokába. Az agyagművesség terén veleszületett sőt művészi hajlamu mesterek voltak a telep őslakói. Legszébbek a csigavonalat utánzó díszítmények, amelyeket karcolással és domborítással raktak

— **Halálozás.** Römer Simon kereskedő, a régi debreceni kereskedő világ egyik érdemes tagja tegnap 72 éves korában Széchenyi utca 35. szám alatti lakásán elhalt. Az elhunytban Römer Richárd hírlapíró kollegánk édes apját gyászolja.

— **Mi van a tórával?** A humoros eset megtörtént. Id. Groszmann Ignác hajdubagosi lakos mai értékben közel 30 ezer koronát érő tóráját 20 évvel ezelőtt kölcsön adta a jármii izraelita hitközségnek. Időközben Groszmann meghalt. Erre néhány nappal ezelőtt megjelent a jármii rabbinál ifj. Groszmann Ignác s előadta, hogy id. Groszmann ráhagyta a tóráát s most kéri vissza. Grósz Emil a jármii izr. hitközség gondnoka hallani sem akart a tóra átengedéséről, de se szó, se beszéd, Groszmann a tóráát elvitte Jármiból. Grósz Emil erre feljelentést tett a rendőrségen. A rendőrség lefűlelte a tóratolvajt s most a tóra sorsa és tulajdonjoga felett legközelebb a nyiregyházi törvényszék fog ítéletet mondani.

— **1400 jelentkező a szegedi egyetemen.** Szegedről jelentik: Az október 10-én megnyíló tudományegyetemre 1400 hallgató jelentkezett felvételre. Az orvosi fakultásra 300 nő kérte felvételét, azonban valószínű, hogy csak százat vesznek fel.

— **A köztisztasági vállalat zárszámadása.** A köztisztasági és fuvarozási vállalat felügyelő bizottsága tegnap délelőtti a Városházán Dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökletével ülést tartott. Ezen az ülésen mutatták be a vállalat 1920—21. évi zárszámadását. E szerint a vállalat évi bevétele 2921000 korona, míg a kiadás 2916000 korona volt. A vállalat a 300000 koronás városi hozzájárulási díj felemelését kérte, továbbá megfelelő föld területet ahol a vállalat állat állományának takarmányozása fedeztetnék. A felügyelő bizottság a számadást helyben hagyta míg a kérelmeket áttette a jog- és pénzügyi bizottsághoz.

izléses alakú edényeikre. Temetkezésre még eddig a kutatásnál nem találtunk. Hiszen mindössze 26 méter hosszú, 2 méter széles kutató-árkokkal hatolunk a domb belsejébe.

Halás elismerés illeti a Földvár mostani tulajdonosát, szentpéterszegi derék kizgazdát ifj. K. Gázó Sándort, aki nemcsak teljes készséggel engedte meg Tardy György újfalui birtokos közbenjárására a domb feltárását, hanem írásban lemondott még olyan leletekről is a muzeum javára, amelyeknek harmadához neki törvényes joga volna.

Gázó ur az ásatást egyébként is igyekezett elősegíteni és támogatni. Minthogy ő — saját szavait idézve — barátja a szép művelődésének és a tudományt megbecsüli. Az pedig hazafias kötelessége, hogy a Földváron lappangó régiségek kikereséséhez, amik legelső sorban a muzeumra nézve bírnak értékkel, hozzá járuljon.

Ma, mikor annyi önzéssel és mindenből pénzt facsarni akarással találkozunk, megérdemli ez a péterszegi kizgazda, hogy előtte tisztességgel elismeréssel kalapot emeljünk.

Erzberger gyilkosai

Bécs, szept. 13. A Neue Freie Presse müncheni távirata szerint megállapították, hogy Erzberger gyilkosai Schultz Henrik 27 éves kereskedő és Tilleschen Henrik jogász.

Nyilttér.*

NYILATKOZAT.

A „Tiszántuli Hírlap“ 1921. szeptember 13-iki számában megjelent „dr. Kovács Béla, a szerkesztő“ című közlemény újabb hazug rágalmakat tartalmazó állításai miatt a bűnvádi feljelentést megtettem.

Dr. Kovács Béla.

* E rovatban közöltékért nem vállalfelelősséget a Szerk.

Ösztöndíj hadiárva és rokkantak gyermekeinek

A m. kir. Népjóléti és Munkügyi miniszterium Hadgondozó hivatala a m. kir. miniszteriumnak 1917. évi 2000-917. M. E. sz. rendelete alapján az 1921-1922. évre pályázatot hirdetett a hadiárva és hadi-rokkantak gyermekeinek adományozandó ösztöndíjakra.

Felhívtnak mindazok a vegyontalan hadi-rokkantak, hadiözvegyek és gyámok, akiknek gyermekei hadiárva köznevelési és felsőbb fiú, vagy leány iskola rendes tanulója, hogy az ösztöndíj elnyerése iránt kérvényüket a szükséges bizonyítványokkal együtt legkésőbb 1921. év október hó 15-ig dr. Kiss Sándor tb. árvaszéki főnökhöz városi Árvaszék (Csapó-utca 19 sz. I. emelet) adják be.

A kérvény csak az előírt úrlapon fogadtatik el, más alakban tett, nem különben hiányosan kitöltött úrlapok tekintetbe nem vétetnek. Az úrlapokhoz csatolandó a kérelem adatait igazoló okmányok.

Úrlapokat az érdekeltek dr. Kiss Sándor tb. árvaszéki főnök hivatalos helyiségében (Csapó-u. 19. sz.) szerda és szombat kivételével délelőtt 10-12 óráig vehetik át. Ösztöndíjban csak szorgalmas, jó magaviseletű és jó tanulók részesülhetnek.

Azoknak, akik már 1920-21. tanévben is élveztek ösztöndíjat, az eddigi gyakorlatról eltérően, a további adományozásért újra kell folyamodniuk.

Debrecen, 1921. szeptember 12.

Debrecen sz. kir. város Árvaszéke.

Az országos vaskereskedelmi és vasipari szövetség kiállítása

Öszinte nagy öröme szolgál mindenkinek, aki kereskedelmünk és iparunk nagyfontosságát szívén viseli, hogy az orsz. vaskereskedelmi és vasipari szövetség kiállítása napról-napra nagyobb erkölcsi sikert ér el. E nagy erkölcsi sikert fokozza az, hogy a kiállítással kapcsolatban állandóan igen jelentékeny üzletkötések is történnek. A kiállítás mind teljesebb mértékben váltja valóra azt a célt, mely létre hivat. Hazánk jelenlegi vas- és gépiparának bemutatása által nemcsak ezen ipar fejlődésének ezidőszerinti színvonalát kívánja demonstrálni a kiállítás, hanem a hazai, valamint a külföldi érdekeltségek figyelmének felkeltésével üzleti összeköttetéseket és kereskedelmi forgalmunk emelését célozza. Ezért hatalmas dimenziókban rendeztetett meg, mely minden az eddig rendezett e nembeli szakkiállítást felülmúl. A kiállításnak nagyon értékes tanulságai vannak, melyek az ipar, a kereskedelem, általában a gazdaság és a kultúra javára hasznosíthatók.

Kívánatos és szükséges tehát, hogy úgy a kereskedő és iparos, mint a gazdátársadalom teljes figyelembe részesítse e kiállítást és minél többen tekintse meg.

A kiállítás még e hó végéig nyitva lesz, legcélszerűbben csoportokban lenne megtekinthető, mert a kiállítás tanulságai a csoportos megtekintés alkalmával különösen kifejezésre jutnak.

A kamara ezúton közli érdekeltségével, hogy ilyen csoportos felrándulás megszervezésére a legteljesebb készséggel rendelkezésre áll.

SPORT.

Atlétikai verseny Karcagon

Move Karcagi Sport Egylet által 1921. évi szeptember hó 25-én 2 órakor, a Move sportpályán rendezendő országos atlétikai verseny feltételei: I. Verszámok: 1. 100 méteres síkfutás. 2. 200 méteres síkfutás. 3. 400 m. síkfutás. 4. 800 m. síkfutás. 5. 1500 m. síkfutás előverseny. 6. 3000 m. síkfutás. 7. Magasugrás. 8. Távolugrás. 9. Rudugrás előverseny. 10. Súlydobás előverseny. 11. Diszkoszvetés. 12. Gerelyvetés előverseny. 13. Olimpiai staféta 200. 200. 400. 800 m. II. Versenyszorrend: I. 7. I. 10. 5. 8. 2. 11. 3. 9. 4. 12. 6. 13. III. A versenyre a MASz. szabályai érvényesek. IV. A versenyen résztvehet minden atléta, aki a nevezési zárlat napján a MASz-nál valamelyik sportegyesület részére igazolja van. V. Díjazás: Minden versenyszámban az első ezüstözött nagy-bronz, a második ezüstözött kis-bronz, a harmadik pedig kis-bronzéremet nyer. Az országviszonylatban legjobb eredményt elérő atléta Király Dezső gimnáziumi tanár által felajánlott tiszteletdíjat kapja. VI. Tét egyenként és számonként 5 korona. VII. A nevezések Balla Zoltán Debrecen (Városháza) a tétet a MOVE-KSE titkári hivatalához Karcag küldendők. Nevezési határidő 1921. szept. 19. délután 6 óra. Nevezni a MASz. blankettáján lehet. Elkészített vagy szabálytalanul, valamint hiányosan kiállított nevezések nem vétetnek figyelembe. Kedvezményes ellátásról gondoskodva lesz. Soós Adorján Move-Kse titkár. Dr. N. cz Vilmos Move-Kse elnök. Látta és jóváhagyta a MASz. keleti körülete. Debrecen, 1921. szeptember 7. Balla Zoltán körületei előadó.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferencz József-ut 59.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szerda: „Tolvaj”, dráma.
Csütörtök (15-én) „Pacsirta” operett.
Péntek (16-án) „Pacsirta” operett.
Szombat (17-én) „Pacsirta” operett.
Vasárnap (18-án) d. u. „Náni” népsz.

„este „Kaméliás hölgy” dráma.
Hétfőn (19-én) „Bánk-bán” (Tisztv. est.)
Kedd (20-án) „Legszébb kaland” vígjáték.
Szerda (21-én) „Mi falunk” népszimű.

Gyurkovics lányok Herczeg Ferenc kedves dzsentri műsora, a meglepő hazai bonyodalmak kiélezetten csattanós megoldása által mindig hatásos künönő darabját elevenítette fel tegnap este a Csokonai-színház. Az előadás Csapó Mária, az új naita bemutatkozási keretűli szolgálat, aki intelligens, kedvesen közvetlen, értelmes beszédű finom színésznő, csak a jó nevét elsősorban jellemző refinement-t kell még megszereznie.

Az együttes többi tagjai vajmi keveset tudtak éreztetni Herczeg élesen jellemzett dzsentrijeinek szelretremelőt könnyelműségéből, rokonszenves bravuroságából és mindenkifelelti korrektségéből, úgy hogy az előadás Rubinyi és Árkossy jobb jeleneteit és Szigeti meg Mátray groteszk figuráit leszámítva, meg sem közelítette a megkívánható színvonalat (bl.)

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Csokonai színházban Bernstein világhírű drámája a Tolvaj kerül színre szerdán Halassy Marika, Rubinyi, Bánhid, László, Árkossy és Lux Erzsivel a vezető szerepekben.

A Csokonai színház — Pacsirta. Lehár csodaszép muzsikáját fogja hallani a közönség csütörtök, péntek és szombat este. Helvey Erzsé a csodaszép primadonna lesz a kis falusi pacsirta, még nagyobb sikerrel, mint a Lengyelvében. Eddigi sikerei a „Második Pálmay” a legjobb primadonna jelzöt vívták ki — megérdemelten.

Méltó partnere lesz a gyönyörű hangú Szalma Sándor. A Szalma szerepében az igazgatóság Járaival próbálkozott, de belbaja következtében újra kezelés alá kellett mennie. A Pacsirta Zápolya szerepe, amelyre nagy hang jogosult, így Szalma Sándor kezében biztosnak érzi magát. Méltó partnerei lesznek Nádossy Pista, Gsolnakossy, Egyed Lenke és Torma Zsiga. A harmadik felvonásban a nagy táncot Utassy Gizit táncitanárnő és Mátray Jenő a csodatáncos lejtik. Jegyelővétel.

Az Égő folyam... Karl Figdor a Cesarina, Uszó börtön és sok más amerikai kalandos film szerzőjének legújabb szenzációs ujdonsága ez a 6 felvonásos amerikai kalandos történet, mely a filmtéchnika csodálatos bravurjaival készült és ma van a bemutatója az Urániában. Kezdeté 7 és 9 órakor. Jegyelővétel.

Nézze meg az Urániában az Égő folyamot!... Csoda szép film ujdonság!

Holt kéz. Dumas: Monte Christo című regényének befejező részét ma utoljára mutatja be az Apolló.

Baccarat Bernstein világhírű drámáját holnap csütörtökön mutatja be az Apolló. Főszereplő Miss Fanny Ward, Amerika legjobb drámai színésznője. Jegyelővétel.

Elvárásolt fellegvár. Bizar álomjáték 4 felvonásban Pölya Negri főszereplésével. Bemutatja szerdán és csütörtökön a Vigszínházmozgó. Egy groteszk humoru balkáni történet a meséje ennek a künönő filmujdonságnak, a mely állandó derűtségben tartja a közönséget. Kísérő műsor gyanánt szerepel az „Egy leány, száz kérés” című Pathé-féle pompás és kacagtató vígjáték. Előadások 7 és 9 órakor.

A tőzsde

Zürichi zárlat szept. 13. (MTL) Berlin 555, Holland 183-50, Newyork 579, London 2160, Páris 4550, Milánó 2475, Brüsszel 4240, Kopenhága 102.—, Prága 705.—, Budapest 120—, Zágráb 275, Bukarest 510, Varsó 12, Bécs 0-52, Osztrák lebeltyeg 45.

Budapesti zárlat szept. 13. (MTL) Magyar hitel 1660, Osztrák hitel 570, Angol-Magyar bank 7.05, Leszámit bank 690, Magyar-Olasz bank 300, Jelz hitelbank 220, Keresk bank 6660, Pesti hazai első 19600, Borsod-miskolci 35.75

Valuták. Napoleon 1650—20, Angol font 1640—1670, Dollár 470—90, Francia frank 3500—650, Márka 435—445, Lira 1950—1940, Osztrák kor. 33 1/4—34 1/4, Rubel 40-25—41 fél, Lei 430—445, Sokol 570—85, Svájci frank 6825—6725, Korona dinár 770—790, Frank dinár 825—845, Lengyel marka 11—12.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsódrágábbá teszi **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Pigniczky István

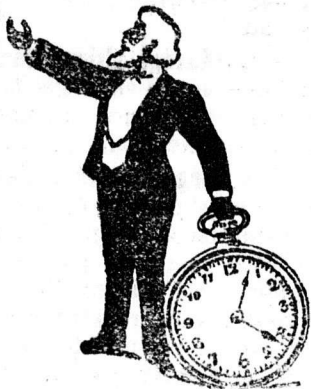
cronometer és műórás

a szegedi hírneves Brauswetter órásnak tanítványa és 12 évig elsőrendű szakmunkása volt.

Csakis szolid, finom órák raktára.

Csapó- és Városcsok utca sarok.

Zenedével szemben.

Apró hirdetések.

Ócskavasat legmagasabb árértékesítésért vásárol! Steiner Eötvös-u. 110. Kovácsmesterek részére használható ócskavasak legolcsóbban házhoz szállítatnak.

Bélyegzőgyár és vésőintézet PAULÓ I. Sathyányi-utca 22. Telefon 1365.

Forgács István műórás Bádagos-u.

Molyvár ellen szörme és tollruhák megörzöztetését a legnagyobb biztonságban BERKÁROZ KÖVÁRY és ALTMANN Piac-utca 42.

Budapesti fogorvos megbízásából ócska hamisfogakat veszek Ehrenreich, József kir. herceg u. 10. Második ajtó.

Mindenemű könyvkötői munkát, dobozokat partut, bőrtárcát és k. szoruzsalag felírást készít **VARJAS PÁL** könyvkötő-bördisműves Egyházter 3. sz. Bank s biztosító intézetek könyveinek javítását a helyszínen is végzek. Cópia kötések a legjutányosabb árban.

Rockacukor maximális ára A m. kir. közlekedési miniszterium 30163—1921. III. sz. rendelete értelmében a kockacukor fogyasztói árát kgr-ként papirzacskóval és forgalmi adóval együtt 100 koronában állapítom meg. Debrecen, 1921 szeptember hó 13-án.

A polgármester helyett: ZÖLD sk. tb. tanácsnok

Kismarja község előljárósága. 137—1921.

Hirdetmény

Kismarja község előljárósága a Berettyóhid javítási munkálataira versenytárgyalást hirdet. A zárt írásbeli ajánlatok 1921. évi szeptember 30-án 18 óráig adandók be Kismarja község előljáróságához.

A hid gerendázata és lábázatahoz szükséges faanyag Kismarja községhezánál megtekinthető és ugyanott megtudhatók a teljesítendő munka részletei is.

A vállalati összeg 10%-a, mint biztosíték készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban az ajánlatához csatolandó.

Elkésztett beadott vagy kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kismarja, 1921 szept. 4.

Podor Gyula főjegyző. Tóth Gábor főbíró.